

bazen aşk
gerçekten imkânsız olabilir...

ROMAN

întizâr

Nurullah
Genç

İNTİZÂR

Nurullah Genç

Türk Roman-Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 3721
Roman | 178

YAYIN YÖNETMENİ
İhsan Sönmez

EDİTÖR
İslâm Dalp

DÜZELTİ
M. Şeyda Aksoy

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI

Ekim 1999, İstanbul

12. BASKI

Kasım 2019, İstanbul

ISBN

ISBN 978-605-08-1807-9

9 786050 818079

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CILT

Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 16086

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

EMRE'NİN NOT DEFTERİNDEN

Ben mi yanlış bir yoldayım yoksa O mu aşağılayarak reddetti beni.

Hayatımın içinde bulunduğu hal, bu kadar mı rahatsız edici bilmem ki.

Hem neden sadece reddetti. Sevmediğini de söyleseydi ya. Böylece daha rahat olurdu içim.

Ya şimdi?

Bir gül var karşımda; uzanıp avuçlarıma almak istiyorum. Almak ve koklamak, ruhumun derinliğini kokusuyla doldurmak ve yaprakları arasında kaybolmak... Lakin etrafı alevlerle sarılmış durumda. Gülün kırmızısı ateşin kırmızısına karışıyor. Hangi kıvrım gülündür, hangisi ateşindir, anlayamıyorum. Gözlerimi alamıyorum ondan; baktıkça tutuşuyorum, tutuştukça bakıyorum. Öyle sanıyorum ki farkına varmadan yanacağım ve küllerim O'nun tohumlarına toprak olacak.

Kimseler bilmiyor ama ben aslında modern çağın bir kahramanıyım. O ise karanlığında parlayan bir ay parçası.

Hangi kahraman, kendisini aydınlatan bir ışık olmadıktan sonra, içinin karanlığında yürüyebilir ki...

SESSİZ BİR AĞIT

Mâvera ve hicran..

Sonsuzluğa uzanan engelli bir koşu.

Eski bir saksıda sararıp solmuş birkaç menekşe.

Ve hüzün!..

Yirmi yedi yıllık hayatının özeti bundan ibaretti sanki. Yaşadığı o eşine kolay rastlanamayacak olayın dışında başından geçenleri ruhen sıkıntılı olduğunda hatırlayamıyor, bazen de hatırlamak istemiyor. Çünkü onlar bu engelli koşunun yanında çok sönük kalıyorlar. Acı veren, kahreden bir aydınlık sarmıştı dünyasını; bir ışık hep içindeydi, hiç terk etmiyordu kendini. Ama yüreğini biteviye kanatıyor, sarsıyordu onu. An oluyor, damarlarını kuruturcasına yakıyordu bedenini; an oluyor, içinin karanlık buzullarını eriterek duygu ve düşüncelerini sular altında bırakıyordu.

Hayat bir çatışmalar vetiresi...

Yeryüzü örselenen, kemirilen, lokma lokma yutulan bir mumya.

Toprak ölesiye soğuk.

Ve gökyüzü!..

Bir gökyüzü kalmıştır umutlarının tutunduğu. Seyrek de olsa bir gökyüzü ferahlatıyor onu. Gökyüzü ebedî mutluluğa açılan bir kapıdır üstünde. Gökyüzüne baktıkça kalbi mavi

mavi atıyor, aralıksız genişliyor gözleri. Bir gökyüzü kalmıştır ona... Onu bile yalnız ve mahzun görüyor bazen. Dizlerinin bağı çözülüyor, takatten düşüyor. Bazen de alabildiğine parlak ve neşeli olur gökyüzü. Bir adam süzülüp iner derinliklerden. Karşısına dikilir, sevgiyle, hasretle bakmaya başlar yüzüne. Bakışları birer yıldız gibidir. Sakin ve güzel konuşur, insanlar ve davranışlardan bahseder, aralarındaki ilişkinin sevda haritasındaki konumunu belirlemeye çalışır. Sağ elini kalbinin üstüne bastırarak, "Sen buradasın işte! Senin burada çok özel bir yerin var. Orası sadece sana ait," der. "Seni çok seviyorum!" diye fısıldar. Acı acı gülümser ve "Kader bizim için kim bilir hangi sürprizleri hazırlamıştır daha," diye devam eder. Tutuşup cayır cayır yanar sonra. Sessiz bir ağıda gömer Ayşe'yi.

Ötelerin ötesinden gelen bu adam, işte gene karşısında. Mutlu bir gülümseyişle bakıyor yüzüne. Gözlerinden yayılan farklı, tertemiz ve ela bakışlar onu tepeden tırnağa sarıyor, yaşanması mümkün olmayan bir zaman dilimine sürüklüyor. Bakışlar damarlarında dolaşüyor, kemiklerini sızlatıyor. Bir demet özlem olmuş sanki. Elini uzatıyor dokunmak için, dokunamıyor.

Ah şu çaresizlik!.. Görmek ama görülememek. Konuşmak fakat konuşamamak. Delicesine sevmek lakin araya giren korkunç ayrılık!.. Boğazına tıkanan demir bir yumruk, bedenini ve ruhunu bürüyen esrarlı bir yangın, kalbini yerinden oynatan şiddetli bir deprem çaresizlik!..

Dışarıda güneşin şefkatli kollarına kendini arzuyla teslim ediyor dünya; onun dünyasında yalnızlık ve hüzün... Dışarıda ıslıl ıslıl, parıltılı, ferahlatıcı, ruhu tatlı ürpertilerle kıpır kıpır ettiren bir bahar havası yaşanıyor; onun yüreği duman duman. Dışarıda birbirleriyle çeşitli oyunlar oynayan, neşey-

le bir araya gelip kaçısan, pür mutluluk çocukların bağışmaları, okulun yakınındaki caddeden ara ara yükselen motor sesleri, hep öz türkülerini söyleyen kuşların cıvıltıları birbirine karışıyor; onun için her ağıda dönüşebilecek bir sessizlikten ibaret.

Menekşe renkli gözlerini karşısındaki adamdan bir türlü ayıramıyor. Sevgi coşkunu bir deniz; kabardıkça avuçlarına alıyor onu. Ayrılık acısı dalga dalga uzanıyor göz çukurlarına. Verilmiş bir sözü hatırlayarak irkiliyor.

Yerini kimse dolduramadı senin diye geçiriyor içinden. Annem, babam da dahil, hiç kimse beni senin kadar sevemedi. İnsani ölçüleri aşmayan pırlıl pırlıl bir tutkuydu seninki. Ruhlarımız arasında öyle derin bir ülfet peyda olmuştu ki ne zamanın ne de mekânın gücü bu ülfeti silmeye yetmiyor. Yıllar akıp gitti ama sen aynı tazeliğin ve görünüşünle ve o saf o ayna gülüşünle karşımdasın işte. Sanki “Cankuşum, Ciğerpârem, Ruhçiçeğim” diyeceksin bana.

Mevlânâ ve Şems'den söz etmiştin hani. “Benim sana duyduğum yakınlık, Mevlânâ'nın Şems'e duyduğu yakınlıktan hiç farklı değil,” demiştin. “Sen benim dönenbayımsın; bana kim olduğumu hatırlattın. Şems de Mevlânâ'ya kim olduğunu hatırlatmamış mıydı?” diye sormuşsun.

Öyleydi. Nefsi ve bedenî bütün arzularından uzak bir yakınlıktı senin yakınlığın. Allah'a beni koruması için yalvaracak kadar saf bir yakınlık. “Sevgimiz Allah'ın takdirinden başka bir şey değil; sabrımız umuyorum ki hoşuna gidecektir Rab-bimizin...” demiştin. Sevaplarını ve günahlarını Yaratan bilir. Fakat bana duyduğun sevginin farklılığı, beni kadınlığının ötesinde sevmem, benim için dua etmem, “Sen benim Rabbi-me emanetimsin; seni o korusun!” demem öylesine anlamlı-

dı ki. Hiçbir beklentin olmadı benden. Sendeki bu eşsiz yanı görebilen çağdaşın hangi kadın, senin kendisini sevmeni istemezdi ki!

Fakat ben bile bunları çok geç anladım!..

Bir bulut gibiydin. Elindekini avucundakini veren ama karşılığında hiçbir şey ummayandın. Ve şimdi ayrı âlemlerin insanlarıyız biz. Ben gözyaşı denizine dalmayayım da kim dalsın?

Of ki of!..

Nereden kaynaklandığı bilinmeyen alevler kuşatıyor adamı. Her yeri tutuşuyor ve cayır cayır yanıyor sonra. Ve sanki hiç yanmıyormuşçasına, Ayşe'nin gözlerinde kaybolmuş da ateşi hissetmiyormuşçasına gülümseyerek eriyip akıyor döşemenin üzerine. Gözleri ıslanıyor Ayşe'nin. Haykırarak ağlamak geçiyor içinden. Adamın, karşısına her dikiliştikten sonra bu şekilde yanması perişan ediyor Ayşe'yi.

Fakat ağlamaya fırsat bulamıyor. Son zilin çalmasının ardından, o ana değin yalnız başına oturduğu öğretmenler odası kalabalıklaşmaya başlıyor. Felsefe öğretmeni Cengiz Polathan, o her zamanki gururlu, yere sert basan, yukarıdan bakan tavrıyla giriyor içeri. Gözleri fıldır fıldır dönüyor. Elindeki felsefe kitabını masaya fırlattıktan sonra, derinden bir ah çekerek sandalyelerden birine oturuyor.

“Merhaba Ayşe Hanım,” diyor tok bir sesle.

“Merhaba Cengiz Bey,” diyor Ayşe.

“Dalgınsınız gene. Öğretmenler odasına girdiğimde sizi Abdullah Bey'i beklerken hep böyle dalgın buluyorum. Bir probleminiz mi var?”

Polathan'ın kendisiyle konuşmayı uzatmasına canı sıkılan Ayşe, gözlerini pencereye çevirerek cevap veriyor:

“Önemli bir şey yok. Bazen sebepli sebepsiz dalgınlıyorum... Canım sıkkın oluyor. Konuşmak istemediğim halde konuşmak zorunda kalıyorum.”

Polathan, Ayşe'nin bu imasını anlamazlıktan gelerek soruyor:

“Yoksa sizin de mi delilerle başınız dertte?”

Ayşe yüzünü felsefeciye çeviriyor. Sesi daha soğuktur şimdi:

“Ne delisi Cengiz Bey?”

“Deliler efendim, her tarafta deliler!”

Onlar konuşurlarken içerisi öğretmenlerle doluyor. Coğrafyacı Hamdi Sert, sağdaki pencerelerden birini açarken felsefeciye takılmak istiyor:

“Ne o Cengiz Bey, gene delilere mi taktın kafayı?”

“Nasıl takmayayım efendim? Deliler olmasaydı, hayatı daha rahat yaşayacaktık!”

Gözler felsefecide düğümleniyor. “Gene kim bilir neler saçmalayacak,” diye düşünenler bile var içlerinde. Bu nedenle pür dikkat dinliyorlar söylediklerini.

“Deliliğin kıtalar arası boyutlarından da bahsetsene,” diyerek iyice üsteliyor coğrafyacı.

“Bizim kıtanın delilerinden biri de sensin,” diyor Polathan.

Öfkeleniyor. Oldukça ciddi problemlerden bahsetmek istediği halde ciddiye alınmaması gene kızdırmıştır onu. Söze bu sefer Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olduğu için “dinci” diye anılan Abdullah Temsil karışıyor:

“Şaka yapalım diye birbirinizi incitmeniz hiç de hoş değil.”

“Bırak gene vaaz vermeyi Abdullah Bey,” diyor felsefeci “delilik üzerine tahlil yapmak niyetindeydim, olmadı! Aklını kullanabilen, düşünebilen, kendisini aşarak evrensel problemlerle ilgilenen insanlar o kadar az ki!”

Son cümleyi söylerken sol elinin başparmağı göğsüne doğru yöneliyor. Ama o bunun farkına varamıyor. Çünkü nesli tükenen insanlardan söz ettikçe başparmağı kendi göğsüne yönelmektedir.

Delilerden bana ne!..

Uzun ve dayanılmaz acılar veren bir mengenenin ateşli, dikenli ve karanlık iki ucu arasında yaşıyorum. Bir yanda öte, seçme hakkı doğarsa ebediyet sözü verdiğim o müstesna insan, ayrılık ve hüznün; diğer yanda şöyle ya da böyle devam eden bir hayat, kurulu bir yuva, sevdiğim insanlar ve beynimi emen korkunç duygular!..

Ne yapacağım? Ömrümün sonuna kadar nasıl devam edeceğim? Sabır ama ne zamana değin? Onun gibi güçlü birisi de değilim!

Öylesine iyiydi ki... “Yeter ki cennete gir, başka bir şey istemiyorum. Yeter ki İslami hassasiyete sahip birisiyle evlenip mutlu ol; seni huzursuz ve mutsuz etmesin; cennette bile ebediyen beraber olun! Buna da razıyım ama yeter ki senin yüreğin saaditle dolsun. Sadece, herhangi bir sebeple orada eşinden ayrılır ve başka birini seçmek durumunda kalırsan bu adam ben olmak isterdim,” demişti.

Yakınlarımanın bütün bunlardan haberleri olsa kim bilir hakkımda neler düşünürler! Bilmezler ki aramızda sevgiden başka bir şeyin bulunmadığını. Tertemiz bir sevgiden daha güzel bir hediye var mıdır insana? Hele hele bizim sevgimiz!..

Aşkın en parıltısı, en temiz! Oysa bilmezler!.. Her gün başka bir meydana savaşan yaralı bir asker bile bu kadar içten, böylesine hissederek acı çekebilir miydi acaba?

Bilmezler!..

Çevresindekiler delilik üzerine ateşli bir tartışmaya başlarken, Ayşe onların bilmediği ve bilemeyeceği gizemli dünyasına kilitlenip kalıyor yeniden. Şimdi artık dış dünya kilometrelerce uzağında ve yabancı olduğu bir yığından ibarettir.

İşte, gökyüzünün derinliklerinden inen o adam... Göz göze geliyorlar. Titreşimli bir hasret akımı vuku buluyor gözler arasında.

Gözler ve sonsuzluk!..

Annem, babam, kocam, çocuklarım, mal mülk, bitmeyen bir ihtiras, sadece ona ait farklı bir ıstırap, asla ihmal etmediğim görevlerim ve bir hayal!.. Kocam beni seviyor; çocuklarım seviyor; ben de onları seviyorum ve mutluyuz. Bu hayal, mutluluğumuzu asla zedeledi, aksine katkıda bulundu ona. Bu yüzden gittikçe daha çok takdir ediyorum sevgisinin yüceliğini. Sevgisinin mahiyetini daha iyi anlıyorum.

“Deliler şanslarını yitirmiş insanlardır,” diyor Cengiz Polathan, “çünkü delilik, hürriyeti sınırlayan bir olaydır.”

Oturduğu sandalyede şöyle bir kıpırdıyor; sandalye gıcırıyor. Bilgelğin sırrına varmışçasına hafifçe gülümseyerek devam ediyor:

“Akıl ve fonksiyonlarından habersiz olmak, duyguların anlamını kavrayamamak, tabii bir netice olarak evreni ve evrenin sınırlarını anlayamama sonucunu doğurur. Delilerin kaderidir bu.”

Abdullah Temsil, sakin ve yumuşak bir sesle fikrini açıklıyor:

“Sayın felsefe öğretmenimiz, biraz tuhaf bir soru olacak ama siz kimlere deli diyorsunuz? Kalın tarafına kırmızı naylon bir ip bağladığı değneği Ermiş Adam Sokağı’nda peşinden sürükleyen adam mı delidir yalnız?”

Cevap vermek yerine kıkır kıkır gülüyor felsefeci.

“Anlıyorum, doğuştan yetenekli olduğunu vurgulamak için filozof pozları takınacaksın gene. Derim ki bunu felsefeciler yapsın, dinciler değil.”

“İstihzayı bırakıp dinlemeni isterim! Dilersen soruyu daha değişik sorayım: Akli, kaçınılmaz sonun mutlu sonsuzluğuna ulaşmak için kullanamayanlar, sadece aklının farkında olmayanlar mıdır?”

“Kimlerdir öyleyse?”

Bir an duraklıyor Abdullah Temsil. Ayşe’ye bakıyor. Onun dalgın olduğunu görünce bakışlarını felsefeciye çevirip cevap veriyor:

“Birkaç misal vereyim.”

“Kısa konuş, her zamanki gibi hikâye anlatma!”

“Sen beni sonuna kadar dinle, ben de seni!”

“Kabul, konuşabilirsin.”

Sesi daha bir netleşiyor Temsil’in:

“Peşine taktığı kalabalıkları cennet sandığı bir uçuruma çekip götüren politikacılar tanıyoruz. Güneşin doğup batması, bir çiçeğin solması ya da açması, yukarıdaki küme küme bulutlar, aşağıdaki susuzluk, kanadı kırılan kuş, öldürülen insan, alınan rüşvet, kirlenen namus, karalanan tarih, kurşunlanan istikbal... Elbette ki onları da ilgilendirir. Ancak

onlar kendilerini sevenler için mevcutturlar yine de. Akli ihtirasa, şöhrete, ben ve açılımlarına köle yapan bu insanlar için hangi nesnel kafa 'akıllıdır' diyebilir?"

Öğretmenlerin bazıları bu tür konuşmalardan hoşlanmadıkları için oradan ayrılıyorlar. Sonunda edebiyat öğretmeniyle birlikte beş kişi kalıyor öğretmenler odasında.

Ayşe hep kendi âleminde...

Coğrafyacı ve edebiyatçı sessizce, bazen de gülümseyerek onları dinliyorlar. Felsefeci her an bir şeyler söylemeye hazır bir halde, can kulak Temsil'e yönelmiş, duyduklarını anlamaya çalışıyor. Fıldır fıldır dönen gözleri donmuştur sanki.

Devam ediyor Temsil:

"Masanın başında bir adam düşün!.. Ya bir kadehin dumanlı arenasında kaybediyor kendisini ya da servetini, en değerli varlıklarını, benliğini, erdemini, gururunu... Şansın pazarına sürüyor. Dıştaki heyecan, içteki yalancı ıstıraba karışınca zamanı son saniyesine kadar yaşaması gereken bir fantezi olarak algılıyor. Bu adamın aklından gerektiği gibi faydalandığını söyleyebilir miyiz?"

"Bir adamın can damarını bile sökmeye kalkarlar içinden. Abandıkça abanırlar üzerine. Yüreğinde gizlendiğine inandığı dini kazırlar yavaş yavaş. Geçmişine kelepçe vurur, geleceğine ambargo koyarlar. Midesine müdahale eder, zevklerine ve isteklerine yön verirler. Adam susup kalır bunlara rağmen. Hâlâ tatmin duyar 'Ben buyum, ben şuyum,' diye. Bu adamın da aklından gerektiği gibi faydalandığını söyleyebilir miyiz?"

Ayşe hariç, diğerleri ilgiyle dinliyorlar Temsil'i. Özellikle de felsefeci.

"Bilimsel yaşayan," diye devam ediyor Temsil, "bilimin kölesi olan bir adam, daha açıkçası Comte'un kuklası hali-

ne geldiğinin farkında bile olmayan bir adam ya da kuşkucu biri ya da evreni duyularıyla anlamaya çalışan ya da akli Tanrı edinen biri; köprüden kendisini atan ya da kurşun yutan bir adam, bir adam, bir adam!.. Bütün bunların akıldan gerektiği gibi faydalandıklarını söyleyebilir miyiz?

Yoksa deli olmayanlar, aklın akıllıca yaşamaya yetmediğinin farkına mı varanlardır?

Peşinden sürüklediği değneği köpek veya başını ampul sanan birisi, kendisini hayatın gerçek hâkimi sanan birisinden daha değerli değil midir? Kanuni Sultan Süleyman veya saat olduğuna inanan şahısla, boylu boyunca bataklığa gömülen ve davranışları bu bataklık tarafından yönlendirilen şahsın kalbinin temiz olduğuna inanması arasında önemli bir fark var mıdır peki?”

Felsefecinin sabrı tükenmiştir. İki elini paralel bir şekilde Abdullah Temsil'e uzatarak soruyor:

“Bu kadar mı? Bütün kurtlarını döktün mü?”

“Hayır,” diyor Temsil, “ekleyeceğim birkaç nokta daha var. Yani birkaç kurt!”

“Lütfen kısa olsun!”

“Nasıl istersen. Senin o “deli” dediklerine ben ‘zararsızlar’ diyorum. Çünkü akıllı olduğunu sananların, insanların zararına yaptıkları birçok şeyi yapmazlar. Yüz kızartıcı suçlar işlemez, insanların yurtlarını işgal etmez, zulüm yapmazlar. Dünyayı teknoloji cehennemine çevirip gökleri kirletmez, ozon tabakasını delmezler. Çünkü onlar gerçek deliler değildir. Zavallı yaratıklardır onlar. Gerçek ve azgın deliler, insanların haklarını, kanlarını birer sakırğa gibi emen parazitlerdir!..”

“Daha sayayım mı?”

“Gerek yok!.. Senin bütün bu açıklamaların konuyla ilgisi olmayan yersiz bir sofizmden ibaret. Böyle bir yolla akli suçlayıp susturmaya çalışamazsın! Akıl bir vasıtaadır. Cinayet işleyen şahsın silahını yargılayamayacağımız gibi, akli da yargılayamayız.

Sözünün burasında Abdullah Temsil’in müdahale etmek istediğini görünce, ses tonu değişiyor; gözleri irileşiyor fel-sefecinin.

“Yoo,” diyor “konuşmasını biliyorsan, dinlemesini de bil-melisin! Ben seni sonuna kadar dinledim.”

“Tamam tamam,” diyor Temsil “özür dilerim, lütfen de-
vam et!”

Mağrur bir edayla devam ediyor Polathan:

“Akıl bir vasıtaadır ve vasıtalar suçlu değildir. Neşteri kati-lin eline verirseniz ölüme, doktorun eline verirseniz hayata hizmet eder. Asıl suç, insanların vasıtaları kötü yolda kullan-malarına sebep olan unsurlardır. Yetişme tarzı, çevre, kültü-rel olgunluk... Ve bütün bunları sağlamakta birinci derecede role sahip aile ve idari düzen!

İnsanda tatmin dürtüsü vardır. Onu tepeden tırnağa ku-şatır. Bir de suçluların suçlusu vardır, o da ruhtur! Yanlışların peşine takılıp gider. Bergson bile bunun farkına varamamış-tır. Eğer varsaydı, akla karşı yıkıcı bir aksiyonun peşinden sürüklenmezdi.

İnsanları üç kategoride değerlendiriyorum: Sıradan düşü-
nenler, bilinçli düşünenler, bilinçli ve derin düşünenler.

Sıradan düşünenler yemeyi, içmeyi, gezmeyi, eğlenme-yi, falanca malı satın almayı, filanca davayı kazanmayı vs. düşünürler. Bilinçli düşünenler, bilimsel kavramların ger-çekliğini avlamak peşinde koşup dururlar: Hız, kuvvet, arz,

talep, enerji, hak, hukuk vs. bilinçli ve derin düşünenerler ise filozoflardır. Zihin, akıl, ruh, tabiat, Tanrı, evren, peşinden koşulması gereken en iyi hayat, alinyazısı vs. onların ilgi alanını oluşturur. Sen aklın ve akıllının kim olduğunu onlardan daha mı iyi kavrayacaksın ki kalkmış delilik üzerine ahkâm kesiyorsun!..”

Kısa bir duraklama olunca, “Bitti mi?” diye soruyor Temsil
“Fazla söze gerek yok,” diyor felsefeci, “arif olan anlar!”

“Öyleyse,” diyor Temsil, “izin verirseniz, değerlendirmeleriniz hakkındaki düşüncelerimi açıklamak istiyorum.”

Dudaklarını incelterek cevap veriyor felsefeci:

“Tabii, buyurun...”

“Önce, konuşmalarımı yanıltmaca olarak nitelendirdiğiniz için üzöldüğümü söylemem gerekiyor. Sonra, benim akılı suçlamadığımı da bilersiniz. Cinayetden söz ettiniz; cânı akılsız mıdır? Değildir! Ama aklını kötölük için kullanmıştır. Neşter dediniz. Suçlu neşter değildir; onu öldürmek için kullandır. Ameliyat için kullanan ise iyilik yapmış olur. Allah insana, iyiyi kötöden ayırt edecek bir güç vermiştir. Bu güç akıldır. Dolayısıyla akıl vasıtaadır. Asıl suçlu onu kötölük için kullanan insandır. Eğer akıl mutluluk için yeterli olsaydı, yeryüzünde kötölüğün adı kalmazdı. Demek ki akıl yetmiyor. Başka şeyler lazım; akıldan öte ve üstün!.. Yaptırım gücü daha fazla olan. Akıl, akıllıca yaşamaya yetseydi, akıllı bir sürü insan suç işlemezdi. Halbuki insanda çoğu zaman akla muhalefet eden ve galip gelen bir nefis vardır. Bizler nefsimizi keşfedemiyoruz herhalde. Dostumuz olan bir ses bazen bize bir kötölüğü yapmamayı fısıldarken içimizi kemiren başka bir sesse ‘Yap, durma yap!’ diye dürtöverir. Yasaklar çekicidir. Akıl bir anda nefsin esiri olur. İşte bütün mesele,

insanın nefsin farkına varıp onu içinin hâkimi durumuna getirmemesinde yatıyor. Bunu başarabilmesi için akıl kâfi değil. Daha üstün bir engelleyiciye ve bu engelleyicinin kabulüne ihtiyaç vardır. Yani ilahi kurallara!.. Çünkü insanı en iyi bilen onun yaratıcısıdır.

Kısacası kavramları ve çağrışımlarını bilmek yetmiyor. Her kavramın insan hayatındaki fonksiyonunu ve insani ilişkiler açısından konumunu bilmek zorundayız. Kavramlara, kaldıracabileceklerinden daha fazla yük yüklüyoruz bazen. Akıl bunlardan sadece biridir.”

Coğrafyacı müdahale etmese, daha da konuşacaktır
Temsil:

“Yeter arkadaş!.. Bir başladınız mı ikiniz de dâhi kesiliyorsunuz. Gidelim artık!”

“Haklısın,” diyor felsefeci, “Abdullah Bey’le çalışma saharamız farklı olduğu için, anlaşıyoruz bir türlü.”

“Hiç de öyle değil,” diyor Temsil. “Sanki biraz farklı inanmış gibi geliyor bana.”

“Belki de,” diyor Polathan. “Zararı yok, yarın kaldığımız yerden devam ederiz delilik üzerine tartışmamıza.”

“Olur,” diyor Temsil.

Bir serçe uçup uçup konuyor pencerenin pervazına. Ona bakıyor ama onu görmüyor Ayşe. İlençle dolu bir dünyanın karanlık köşelerinden kurtulup ukbânın pırıl pırıl mutluluğuna uzanmanın hasreti ve hayaliyle, sağ eli çenesinde, kasatı oturuyor. Bambaşka bir dünyada hissediyor kendisini.

Bir kayık geliyor gözlerinin önüne. İki ebedî sevgili baş başa, engin ve berrak bir denizde aheste aheste yol alıyorlar sonsuzluğa doğru. O kürek çekerken Ayşe bir martı olup

konuyor omuzlarına. Sonra bir menekşeye dönüp avuçlarına düşüyor.

Denizden ve kayıktan uzaklaşıp ona bir daha asla kavuşamamak ihtimalini hatırlayınca bir anda bütün umutları kırılıyor.

“Haydi, gidiyoruz Ayşe Hanım!”

Zılgıt yemişçesine ürperiyor. Temsil kendisine tuhaf tuhaf bakarken, bir yandan da kalkmasını bekliyor. Öğretmenler odasında ikisinden başka kimse kalmamıştır çünkü. Kalkıp çantasını alarak omzuna asan Ayşe hemen orayı terk ediyor. Lisenin giriş kapısı önünde kendisini takip eden Temsil’in koluna yavaşça giriyor. Yürüyüp gidiyorlar.

Ana caddeye çıkıp Ermiş Adam Sokağı’na doğru yönelirken o her zamanki sıkıntının, içinde bugün daha şiddetle kıpırdadığını hissediyor Ayşe. Ayrı dünyalar arasında mekik dokumanın, birbirine zıt duygularla sarsılmanın sıkıntısıdır bu. Temsil’e bir şeyler söylemek istiyor fakat başaramıyor. “Felsefecinin saçmalıklarıyla uğraşmayı terk edemedin gitti!” diye düşünüyor, düşüncesini sese dönüştüremiyor.

Maverâ ile yakınlığı çok uzaklarda kalmıştır şimdi. Dış dünyayla kurduğu herhangi bir ilişki maverâ ile olan bağlarını hemen koparıyor. Bir garip ama zararsız haldir bu. Hiç kimseye mantıklı bir şekilde izah edemeyeceği bu hal, ailesiyle olan saadetini zarar getirmediği için korkutmuyor Ayşe’yi. Bilakis, kocasına ve çocuklarına karşı daha hassas davranmasına sebep oluyor.

“Nasılsın?” diye soruyor Temsil.

“Teşekkür ederim,” diyor Ayşe. Koluna daha bir sımsıkı sarılıyor Temsil’in. Göz göze geliyorlar, gülümsüyorlar...

BU SOKAĞIN GEDİKLİSİ

Serçeler uçar, ağaçların dalına, evlerin damına konar. Gökyüzü yukarıdadır. Her sabah yeniden doğan güneş, her akşam yeniden batar.

Bu sokak bana aittir; onu kimse yakamaz!.. Ama dünyayı yakacaklar! Ağaçları, kadınların saçlarını, kuru temizleyicileri, gökleri, toprağı, evlerin duvarlarını, paraları yakacaklar! Küçük Bağ'ın külleri, Emre'nin kâkülleri, babaların elleri yanacak...

Ateş beni sevmiyor, değil mi Karakızım? Zeynep beni sevmiyor! Ben hainim, ben katilim, ben namussuzum! Hani namaz kılacaktım hani o kadın benim olacaktı hani hacca gidecektim!

Hah hah hahh hahh ha!..

Bu şehir bana aittir. Bu insanlar kölemdir Karakızım. Duvarlar çatlak, köprüler yıkık, sinekler sarhoş, tenekeler kırık ve bomboş. Benzin! Her akşam teneke teneke benzin yudumluyorum.

Yılanların derisini yüzerler. Pul pul olur o kadının gözleri. Şeytan'ın parmak izleri hâlâ yakamda. Ona benden başkası sövemez, sövenleri öldürürler!

Savulun, Armutlu'nun padişahı geliyor! Bana karşı koyan için kibrit çakarım. Perileri sevmiyorum. Perilerle evlenmek istemiyorum. Denize düştü o!.. Balıklar yedi onu. Şişman değildi. Çirkin değildi. Pencereden bakıyordum yüzüne.

O benim kavuşamadığım kaderimdi..
Emre onun kulaklarının ardına gizlendi.
Dağlar bir gün yarılacak, Emre!
Bulutlar dağılacak, Emre!
Yollar tükenecek, Emre!
Alevler sönecek, Emre!
Evler çökecek, Emre!
Savulun, Armutlu'nun padişahı geliyor!
Hah hah hah ha!

Bana öyle haince bakmayın fareler! Dişleriniz çivi gibi hepinizin. Emre'nin bir kedisi var, kedilerin dişleri daha keskindir.

Zeynep'i kediler yesin! Zeynep'i fareler yesin! Kara pürçekli, ak yüzlü, yüğrük, sırnaşık Zeynep kudursun! Züğürt Kemâl, leylek Kemâl!.. Öyle bir zuhurat olacak ki Armutlu'nun padişahına seni köle yapacaklar, Zeynep'i de cariye!

Karakızım!.. Gece olsun, bütün gulyabanileri öldürelim. Perileri, çaçaronları, firarileri, aba altından değnek gösterenleri...

Hah hah hah hah ha!

Saçlarını fezânın derinliklerinden ufuklara salıveren mutlu bir anne, sımsıcak kollarına aldığı Ermiş Adam Sokağı'nı biteviye okşuyor sarı, kadife parmaklarıyla. Sokağın iki yanını gururla süsleyen bahçelerde birbirlerine omuz vererek dikilip duran ağaçlar bu cömert, şefkatli ve sevimli annenin kucağında tatlı bir sarhoşlukla yaşıyorlar hayalleriyle. Öz türkülerini söylüyor kuşlar. Kuşların gözleri mahmur, kuşların gözleri billur... Fakat kuşların gözleri ikircikli... Çiçekler ıslak bir arzuyla bakıyorlar gökyüzüne.